

*Там, де
болить дім*

*The Wound
Called Home*

Text & pictures – Yevheniia Kuznetsova

Дім. Одне слово, три літери, але безмежна кількість сенсів. Що відбувається з цими сенсами, коли твій дім прагне захопити інша держава? У відповідь на таке запитання немає єдиної правди. Усе, що я можу запропонувати, — це власну перспективу. Та як сказав мені одного разу друг: «Мета — не віднайти одну відповідь, а розпочати її пошук».

Я — українка, переселенка російсько-української війни. Для мене поняття дому — це одна з найболючіших тем. До 24 лютого 2022-го дім зводився до батьківської «трешки» у київській хрущовці й двоярусного ліжка, яке я ділила з сестрою. Потім дім зменшився до офісної кімнати в Ужгороді: вісім людей, матраци вкривали підлогу, і розкладний диван, що скрипів кожної ночі. Згодом я опинилася у Фінляндії й уперше за двадцять років відчула цей привілей власної кімнати та простору. Я розібралася у бюрократії й вивчила як добратися до центру без Google Maps. Та чи робить це місце моїм домом?

Розуміння дому формується під впливом багатьох чинників: географії, спогадів і, що не менш важливо для мене, історичного контексту. На жаль, частина моєї родової пам'яті пов'язана з існуванням поруч із терористичною сталінсько-радянською машиною, а

Нome. One word, four letters — yet countless meanings. But what happens to those meanings when your home becomes a target for invasion? There is no single truth in response to this question. The only thing I can offer is my perspective. As a friend once told me: “The goal isn’t to find the answer — it’s to begin searching for it.”

I am a Ukrainian, displaced by the Russian-Ukrainian war, and the idea of home is a painful topic for me. Before 24th of February 2022 it meant my parents’ three-room flat in a “khrushchyovka”, Soviet-era block, and the bunk bed I shared with my sister. After the invasion, home shrank to an office space in Uzhhorod: eight people, mattresses on the floor, a folding sofa that groaned every night. Later I found myself in Finland and, for the first time in twenty years, felt the luxury of a room of my own. I mastered the paperwork, learned to reach the city centre without Google Maps — but does that make it home?

Our sense of home is shaped by many things: geography, memories, and, for me especially, historical context. Sadly, part of my family history is entangled with the presence of the Stalinist-Soviet regime — and now with Russia’s modern aggression. Looking back, I see how this once-invisible (and now painfully visible) thread runs through generations of my family, poisoning everything it touches.

нині — з агресією сучасної росії. Оглядаючись назад, я бачу, як цей невидимий (а зараз дуже навіть видимий) зв'язок пролягає крізь покоління життя моєї родини, отруюючи все, чого торкається.

Іронічно, що я не перша у своїй родині, хто змушений замислюватися, де мій дім. Родина моєї прабабусі, хай їй щастить у її 96 років, — з Чувашії. Цей тюркомовний народ із Поволжя на початку ХХ століття також опинився під оком радянської політики розкуркулення. Маючи невелике господарство, її батьків без суду оголосили «куркулями» і депортували до Середньої Азії. Перевезення товарними вагонами без сидінь,

Ironically, I'm not the first in my family forced to ask: "Where is my home?" My great-grandmother's family — she's now 96, may she thrive — came from Chuvashia, a Turkic-speaking region of the Volga area. In the early 20th century, they were also targeted by Soviet dekulakization policies (the Soviet campaign of political repressions, including arrests, deportations, or executions of millions of supposed kulaks and their families). Owning a modest house was enough to be labeled "kulaks" or "kurkuls" ('wealthy' peasants)¹ without trial and deported to Central Asia. Packed into cattle trains without seats, heat, or toilets, they traveled for weeks. Food was distributed once a day, if at all. Many, especially children and the elderly, died of disease and starvation along the

¹ "Kulaks" or "Kurkuls" were mostly farmers of small-holdings, or generally landowning peasants (regardless of how little land they owned). They were considered "counter-revolutionary," capitalist forces by the Bolsheviks. For more information on dekulakization, see: "The Harvest of Sorrow" by Robert Conquest (1986) or "Red Famine: Stalin's War on Ukraine" (2017) by Anne Applebaum – Ed.

опалення чи туалетів тривало тижнями. Їжу видавали раз на день або й узагалі не видавали, через що в дорозі багато людей, особливо діти й старші, гинули від хвороб і голоду. У цій депортації моя прабабуся Валя втратила старшого брата. Вона пройшла через роки важкої праці, Другу світову війну, переїзд до України — лише щоб через дев'яносто років знову опинитися під загрозою знищення.

Сьогодні, з огляду на російське вторгнення, моє розуміння дому переступає рамки фізичного простору. Воно виходить за межі стін київської квартири й охоплює цілу мережу культурних кодів: сакури в Ужгороді, каву на Подолі в 119, щорічне миття пам'ятника Сковороди з могилянцями, звуки повітряної тривоги й ППО. Це і «плечики», і «вішачки», і «тремпелі» та пам'ятники Шевченку у всіх містах. Це

way. My great-grandmother Valia lost her older brother during this journey. She survived years of forced labor, World War II, and eventually moved to Ukraine — only to find herself, ninety years later, once again facing the threat of destruction.

Today, in the shadow of Russia's invasion, my idea of home has moved far beyond the walls of my parents' Kyiv apartment. It now stretches into an entire network of cultural references: the sakura trees in Uzhhorod, coffee at “119” in Podil, Kyiv, the annual ritual of washing the Skovoroda statue with fellow Mohyla students, the sounds of air raid sirens and air defense systems. Home is also plechyky, vishachky, trempeli (the same object, shoulder pads, named three different ways in our dialects). It's the Shevchenko monuments in every city. It's the cry of “Samsa, hot samsa!” (a savoury pastry in Central Asian cuisines)

Київ

«дев'ять чи десять» без додаткових пояснень, це «Самса, гаряча самса!» в Одесі таі копчені бички на пляжах Керчі. Це все — межі спільного дому.

Проте саме цей дім нині намагаються зруйнувати: росія влаштувала різню в Бучі, знищила Маріуполь, обрушила Каховську дамбу, убила мого друга Гліба. Домами для мене також стали Мар'їнка, Бахмут, Авдіївка, Сіверськодоонецьк... міста, яких уже немає.

Тож що таке дім, коли сусід — росія? Це відчуття постійної тривоги, гіркий присмак втрати й водночас безумовний зв'язок із спільнотою, що доєднується до армії, волонтерить й відкриває допоміжні “банки”. Водночас, намагаючись жити це життя тут і зараз, бо завтра може не бути. Це безкінечний пошук нових відповідей — про те, як зберегти себе, свої спогади й культуру всупереч бажанню сусіда знищити все.

І хоч у мене поки немає остаточної відповіді, я переконана: дім — це не лише стіни й дах над головою. Дім — це спільна пам'ять і непохитна віра, що одного дня ми зберемо уламки й відбудуємо цей простір заново. І саме це бачення надає мені сили продовжувати пошук і берегти пам'ять про всіх, кого росія позбавила дому і життя. 📖

Київ

drifting over Odesa's beaches, and the smoky flavor of gobies along the shores of Kerch. These are the outlines of a shared home.

And yet, this home is under attack. Russia committed a massacre in Bucha, razed Mariupol, destroyed the Kakhovka dam, and killed my friend Hlib. Cities like Marinka, Bakhmut, Avdiivka, and Sievierodonetsk, places that have become part of my idea of home, no longer exist.

So what is home when your neighbor is Russia? It's a constant state of anxiety, the bitter taste of loss, and at the same time, an unshakable connection to a community that joins the army, volunteers, starts fundraisers. It's the daily attempt to live this life fully—because tomorrow is not guaranteed. It's a continuous search for new answers—how to preserve yourself, your memories, and your culture, despite a neighbor bent on erasing it all.

While I don't yet have a final answer, I know this: home is more than walls and a roof. Home is shared memory and a firm belief that one day, we will gather the fragments and rebuild that space anew. That vision is what gives me the strength to keep searching and to honor the memory of those whom Russia has robbed of both home and life. 🇺🇦

Kyiv

Helsinki